

Maj 2020

Månadsbladet

Foto: Beatrice Sundberg

Ett levande eklandskap

Det är annorlunda tider vi lever i för tillfället. Vissa aktiviteter och saker får stå tillbaka medan andra får en större betydelse. Att vistas ute i naturen är ett exempel på det sistnämnda och något jag tog upp i förra månadens ledare. Det är så fint ute nu så jag hoppas att ni alla får möjlighet att på något sätt ta del av våren och den vackra grönskan.

Vi i Länsförbundet har skrivit ett remissvar på Länsstyrelsens förslag till strategi för länets ekar ”Särskilt skyddsvärda ekar och ekmiljöer – naturvårdsstrategi för Stockholms län”. Vi tycker på det hela taget att strategin är bra och åtgärder är genomtänkta.

Vad gäller ekmiljöer och fysisk planering påtalas att naturvärden och grön infrastruktur kan behöva vägas mot andra intressen i planeringen. Vi upplever att naturvärden alltför ofta kommer i andra hand vid planeringen.

Länsstyrelsen lyfter också upp kunskapsuppbyggnad och fördjupade inventeringar vilket är bra och där domen M 4498-18 från Mark- och miljööverdomstolen tydligt visar på vikten av bra underlag i den fysiska planeringen. Detta måste spridas till kommunerna och här har Länsstyrelsen en viktig roll inte minst som remissinstans för kommunala detaljplaner.

Vi vet också av erfarenhet att kommunerna tar fram inventeringar i samband med detaljplaner men då är

det ofta för sent att göra annat än marginella ändringar i planen. Inventeringar behövs i ett tidigt skede i processen, innan detaljplanearbetet kommit igång.

Kommunerna tar ofta fram planprogram för större områden som sedan ligger till grund för detaljplanearbetet. I programskedet har man möjlighet att göra inventeringar över större områden och det görs ibland bra naturinventeringar men alltför ofta väntar man till detaljplaneskedet för ordentliga naturinventeringar. Man tappar då ofta helhetsgreppet kring naturvärden och den gröna infrastrukturen. Vi ser att länsstyrelsen skulle kunna spela en större roll i att förmå kommunerna att ta fram bra underlag för grön infrastruktur.

Mycket av åtgärdsförslagen handlar om information och kunskapsuppbyggnad. Men vi saknar skarpa förslag om skydd av områden. Även om en stor del av problematiken för ekarna och eklevande arter är igenväxning är exploatering av ekmiljöer också ett stort hot. Det kan också vara lättare att få skötsel i områden om de har ett formellt skydd.

Vi vet att kommunerna ofta inte anser sig ha råd med inventeringar som inte är i samband med en detaljplan eller annan form av exploatering. Bidrag som LONA kan underlätta men vi ser det som önsketänkande att kommunerna skulle göra alla inventeringar som skulle behövas, t.ex. inventeringar av efterträdare eller inventeringar av skyddsvärda träd på tomtmark. Vi vet att resurserna är begränsade också hos Länsstyrelsen. Hur de föreslagna åtgärder i naturvårdsstrategin ska finansieras behöver belysas mer. Länsstyrelsen behöver ta ett betydligt större ansvar för att inventeringar genomförs. Kanske kan Region Stockholm och TRF bidra till inventeringar?

Hela remissvaret finns på länsförbundets hemsida.

Beatrice Sundberg,
ordförande

KALENDER

22 maj	Biologiska mångfaldens dag
24 maj	Gröna kilarnas dag
12-14 juni	Riksstämman, Mora DIGITAL?

DEBATT: Fler stora orörda skogar - en resurs för Sverige

För tio år sedan lovade Sverige omvärlden att skydda minst 17 procent av våra skogar, ängs- och hagmarker, kuster, fjäll och andra naturtyper. När det gäller skogen har vi nått drygt halvvägs, men resultatet är ojämnt fördelat. I södra Sverige är mindre än fyra procent av skogarna formellt skyddade. Ett rejält misslyckande.

Skog är inte bara råvara till skogsindustrin. Den binder även stora mängder växthusgaser, buffrar vatten vid skyfall, reglerar mikroklimat och är hem för tusentals arter av djur och växter. Vackra skogar är också en plats där vi strövar, plockar bär och svamp, tränar och hämtar mental styrka. Men i södra Sverige, där de flesta av oss bor, är det ont om stora orörda skogar. Att skogarna i nationalparker som Tyresta och Tiveden årligen lockar hundratusentals besökare är ett tecken på deras betydelse.

Söder om Sundsvall förvaltar statliga Sveaskog 18 ekoparker. För 15 år sedan presenterades ekoparkerna som stora sammanhängande skogslandskap på mellan tusen och 10 000 hektar med höga ekologiska kvaliteter. Många av oss litade på Sveaskogs löfte att "i en ekopark styr ekologiska värden över ekonomiska, samtidigt som skogens betydelse för friluftslivet sätts i fokus". Med åren blev det dock allt tydligare att det i många fall handlar om ett fragmenterat landskap, där tuktade produktionsskogar varvas med naturliga inslag.

I takt med ifrågasatta avverkningar i flera ekoparker har kritiken växt. De senaste åren har Sveaskog fått kritik av kommuner, miljö- och naturvänner och tidigare anställda. Och nyligen föreslog bolagets förre ordförande Bo Dockered att flera ekoparker borde omvandlas till nationalparker.

Den växande kritiken är olycklig och onödig, eftersom det finns bättre alternativ för statliga skogar som tillhör oss alla. En effektiv satsning på mångfald och naturturism i dessa ekoparker kan inte bara värna ovanliga arter och naturmiljöer, utan faktiskt skapa större ekonomiska mervärden för Sverige och särskilt då på landsbygden. Det visar bland annat Tivedens nationalpark där natur- och ekoturism idag skapar mer än tio

gångar fler lokala jobb än skogsbruket. Och potentialen är än större, om fler väljer att stanna längre, äta lokalt och unna sig en guidad upplevelse.

Detta är inga nya tankar. De fanns med i den statliga utredningen Ett land att besöka för två år sedan. Sommaren 2018 ställde sig en samlad svensk besöksnäring bakom ett liknande förslag. Och i höstas motionerade två riksdagsledamöter från Socialdemokraterna och Centerpartiet i samma ärende. Trots detta har varken regering eller riksdag agerat i frågan om hur Sverige kan skapa största möjliga samhällsnytta i och runt Sveaskogs totalt 37 ekoparker.

Det är märkligt. Vill inte våra politiker nå utlovade miljömål eller bidra till hundratals nya jobb på landsbygden?

För ett år sedan överlämnade Naturskyddsföreningen och 22 andra organisationer drygt 45 000 namn med krav på att Sveaskog bidrar till fler skyddade skogar, ett hållbart skogsbruk och en förvaltning som skapar störst nytta för hela Sverige.

Vi förväntar oss därför att riksdag och regering, som ett första steg, snarast möjligt inleder en översyn om hur Sveaskogs ekoparker bäst kan bidra till biologisk mångfald, det rörliga friluftslivet och högre turismintäkter i nästan 50 landsbygdskommuner. Under den översynen stoppas även avverkningarna i ekoparkernas produktionsskogar.

Företrädare för Naturskyddsföreningens länsförbund:
Leif Törnqvist Blekinge, **Boel Lanne** Bohuslän,
Mattias Ahlstedt Dalarna, **Jenny Olsson** Gävleborg,
Märta Svärd Jönköping, **Jan Herrmann** Kalmar,
Peter Rolfson Kronoberg, **Ingvar Andersson** Norra Älvsborg, **Ulla Kjellander** Skaraborg, **Linda Birke-**
dal Skåne, **Beatrice Sundberg** Stockholm, **Ingegerd**
Borg-Saviharju Södra Älvsborg, **Karl-Axel Reimer**
Sörmland, **Marianne Kahn** Uppsala, **Lars-Ola Wes-**
terlund Värmland, **Anna Malmström** Västmanland,
Margareta Widell Örebro och
Barbro Carlberg Östergötland.

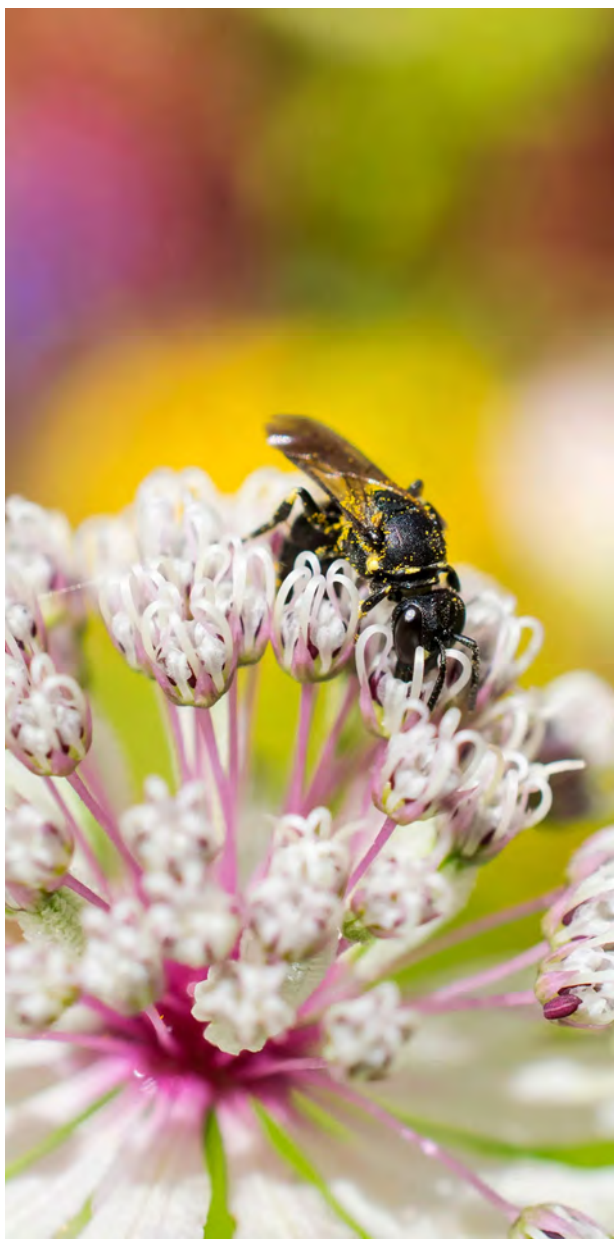
VAD GÖR NI på Biologiska mångfaldens dag och Gröna kilarnas dag?

Arrangerar ni utflykter på **Gröna kilarnas dag** (24 maj) eller **Biologiska mångfaldens dag** (22 maj)?
Då vill vi veta det!

Länsförbundet sammanställer och layoutar affischer (PDF) för dessa båda dagar som sprids via kommuner, andra organisationer och våra egna kretsar i länet.

Skicka gärna ett mail med information om aktiviteter till karin.schmidt@naturskyddsforeningen.se **senast den 11 maj** så kommer ni med på affischerna!

Inställda aktiviteter i vår?

Håll kontakten med medlemmarna genom att skicka tips på alternativ via mail, webben eller Facebook!
Några exempel:

1) Storstockholms Naturguider - följ med oss ut!
Våra guider är universitetsutbildade biogeovetare, biologer eller motsvarande, och auktoriserade av Stockholm Visitors Board. Vandringarna genomförs i alla väder, ingen föranmälan behövs. Aktuellt program finns på www.utinaturen.nu

2) Natursnokarnas tips - få med barnen ut i naturen.
Barn älskar naturen. Det gör vuxna också. Så det så!
Vi måste ta hand om naturen och för att göra det måste vi lära känna den. Barn som är vana vid att röra sig i naturen blir mer benägna att ta hand om den. Dessutom finns studier som visar på att barn som vistas i naturen både blir smartare, får mer utvecklad motorik och större empati för naturen.
<https://www.naturskyddsforeningen.se/natursnokarna/barn-i-naturen>

3) Operation - Rädda bina. Kampanj med stort gensvar bland allmänheten. I år är fokus på att byta till eko, bygga vildbihotell, fixa ängar och bivänliga planteringar.
Exempel:

Byt till eko – rädda bina

Hoten mot våra bin är många och allvarliga – matbrist, kemiska bekämpningsmedel och bostadsbrist är några av de största problemen. Ekologiskt skippar kemiska bekämpningsmedel och skapar fler blommande marker. Gör en viktig räddningsinsats för bina. Välj eko så långt det är möjligt varje gång du handlar!

<https://raddabina.nu/byt-till-eko/>

Månadsbladet — Nyhetsbrev för Naturskyddsföreningen i Stockholms län

En periodisk tidskrift som kommer ut 10 ggr/år och distribueras med e-post till aktiva i Naturskyddsföreningens kretsar i Stockholms län. **Manusstopp:** den 20:e i varje månad.

Redaktionen: Karin Schmidt red, Maria Bergström, Beatrice Sundberg.

Regionalt kansli: Lillåvägen 44, 128 45 Bagarmossen. Tfn 08-644 52 70

E-post: kansli.stockholm@naturskyddsforeningen.se. Hemsida: <http://stockholms-lan.naturskyddsforeningen.se/>

Ansvarig utgivare:

Beatrice Sundberg
08 644 52 70

UBNR: 21578

(c) Copyright 2009

UPPTÄCK NATUREN I STOCKHOLMS LÄN !

6 MAJ - 26 MAJ 2020

www.utinaturen.nu

TIPS I CORONATID 3 MAJ

Du som karantäner - lyssna på fåglar

Öppna fönstret soluppgångstidigt en solig morgon så kommer du att få höra allra mest fågelsång. Passa på och upptäck vad det är som sjunger. Koltrasten är lätt att känna igen med sin fina lite vemodiga melodi. Gulspårven, är jättelätt för den räknar: 1 2 3 4 5 6 sjuuuu. Talgoxen, vårtidig och vanlig, tre toner ti ti tu eller två toner ti tu, ti tu. Bofink och lövsångare – lär dig dem så kan du typ 50 % av allt som hörs sjunga i maj.

Mer tips finns på Naturmorgons hemsida P1 Sveriges Radio och den 3 maj bjuder Naturmorgon dessutom på en hel fågelsångsnatt – från kl 00:30 till 8:30.

<https://sverigesradio.se/naturmorgon>

ONSDAGKVÄLL 6 MAJ

Fåglarna vidTullingemaden

En kvällstur med fågelsångslyssning där Bosse Ljungberg vägleder bland drillar och strofer. Samling kl 18:00 utanför Tullinge pendeltågstation, gå till höger i tunneln i riktning mot centrum.

Ca 4 km, 2,5 timmar

SÖNDAG 10 MAJ

Görvål med utsikt

Följ med Peder Curman från klapperstensfält på Järfällas högsta berg till Mälarstrand och beteslandskap med jätteekar.

Gåseborg, en klippa med Mälardalens kanske vidaste utsikt, hyser en stor fornborg och är höjdpunkten innan turen går tillbaka genom majgrönskan. Samling kl 11:00 busshållplats Sandviksskolan (buss 553* från Jakobsbergs station, P-plats finns vid Sandsviksskolan)

Ca 5 km, 4 timmar

● lättgången tur i lugnt tempo

◆ terränggående, snabbare tur

◆ mer krävande tur

SÖNDAG 17 MAJ

Fysingen

Det här är ytterligare en av länet fina fågelsjöar, med sina betade strandängar i ett gammalt kulturlandskap. Här spanar du efter fågel i Bosse Björnsäters sällskap.

Dessutom bjuds på en magnifik lämning från järnålderns folkvandringstid: Nordians hög. Samling kl. 09:37 busshållplats Åshusby gård, p-plats finns också (buss 577* från Märsta station kl. 09:25).

Ca 6 km, 4 timmar

FREDAG 22 MAJ DEN BIOLOGISKA MÅNGFALDEN DAG

Tidig fågelmorgon

Också Ågestasjön sjuder av fågelliv under vår och tidig sommar. Arla morgonstund är konserten allra bäst. Skrattnäsarna ger grunden med ett intensivt skränande. Horsgöken gnäggjar i skyn, vattenrallen grymtar i vassen och om sävsångaren hunnit komma sjunger den rörligt medan rörsångaren sjunger sävligt.

Välkommen ut att hänge dig åt ornitologin tillsammans med Bosse Ljungberg.

Samling kl 7:00 Ågesta gård (buss 833* från Farsta strand, läge B kl 6:43).

Ca 3 km, 3 timmar

Och Kvällstjatter vid Kaknäs ängar

På yttre udden av norra Djurgården, nordost om Djurgårdsbrunnsskanalen, finns en omväxlande natur av öppen ängsmark, ädellövskog, små vattensamlingar och stadsnära skärgårdsklippor.

Ronny Fors leder denna tur ut i vårvällen för att lyssna på allt som sjunger, shirpar, kvittrar, piper, kraxar eller kanske kväker. Samling kl 18:05 vid busshållplats Kaknäs (buss 69).

Ca 3 km, 3 timmar

SÖNDAG 24 MAJ

Naturbetets landskap

Följ med Anna Petri ut i Stegsholms fina hagmarker på Gålö, ett av länets största hagmarksområden.

Här bjuds på en biologisk mångfald i särklass tack vare gårdens betande djur och ett omväxlande landskap med ek, blandskog, strandängar och bergsknallar. Samling kl 12:20 på naturreservatets parkering/ busshållplats Stegsholm (buss 845 från Västerhaninge stn, läge H, kl 12:04).

Ca 4 km, 3,5 timmar

TISDAGKVÄLL 26 MAJ

Nattsångare i Ulriksdal

Följ med Bosse Björnsäter på en vårvällsvandring i Ulriksdals slottspark och längs Edsvikens vassar och strandskogar.

I Nationalstadsparken häckar ett 100-tal fågelarter. Förutom nattsångare som näktergal kan vi med lite tur även höra kattuggla, morkulla och stenknäck. Under vandringen passeras också Igelbäcken där grönlingen leker under våren.

Bra nybörjartur för den som vill lära sig de vanligaste sångarna. Samling kl 19:00 Bergshamra T-bana, uppgång Centrum.

Ca 3 km, 2 timmar

Vi är en del av Kungliga nationalstadsparken

CORONATIDER

Så här gör vi

Vi fortsätter med våra guideturer ute i naturen men vi vill att du som funderar på att delta tar ett eget ansvar.

Kom inte med om du är snuvig och håll dig hemma om du tillhör någon riskgrupp. I övrigt håller vi lite avstånd från varandra när vi vandrar men har det trevligt ändå.

Och känner du minsta tveksamhet att gå med så gör en egen tur ut i naturen istället - bra för såväl kropp som själ.

Storstockholms naturguider

www.utinaturen.nu

Naturskyddsföreningen
Stockholms län

Att delta kostar (om inte annat anges) 100 kr, 80 kr för medlem i Naturskyddsföreningen och under 18 år fritt. Swishkonto: 123 115 22 22

Våra guider är universitetsutbildade biogeovetare, biologer eller motsvarande, och auktoriserade av Stockholm Visitors Board (Visit Stockholm).

Vandringarna genomförs i alla väder, ingen föräran behövs.

Ta med matsäck/fika för turerna över 2 timmar

*) Kan ändras. Kontrollera tiden med SLs trafikinformation: <http://sl.se/>

Kontaktperson:
Maria Bergström
070-638 0712
mejl: maria.bergstrom@naturskyddsforeningen.se

Nu aktuella guidningar genomförs i samarbete med Länsstyrelsen i Stockholms län och Studieförbundet.

Studieförbundet

Länsstyrelsen
Stockholm

Fler tips och aktuell information på:

www.utinaturen.nu

Foto: Maria Bergström